

STICHTING GENOOTSCHAP ENGELANDVAARDERS

BESCHERMHEER ZIJNE KONINKLIJKE HOOGHEID PRINS BERNHARD DER NEDERLANDEN



SPECIALDRUKKERIJ

"GIJ ZIJT DE SCHAKEL TUSSEN HEN, DIE THUIS BLEVEN, EN MIJ"
KONINGIN WILHELMINA

Verschijnt ieder kwartaal

december 1984



"DE SCHAKEL"

(Kwartaaluitgave van de Stichting Genootschap Engelandvaarders)

december 1984

6e jaargang, no. 24

Ere-voorzitter

H.P. Linthorst Homan Groteweg 123 8191 JV Wapenveld 05206 - 7 87 48

Voorzitter

F.Th. Dijkmeester Magnoliaaan 7 7313 EV Apeldoorn 055 - 55 32 67

Secretaris

H.I. Borel Rinkes Hanedoesstraat 57 2597 XD 's-Gravenhage 070 - 24 04 47

Penningmeester

Fred M. Beukers Vredenhofweg 56 3062 ES Rotterdam 010 - 52 79 29

Sociale aangelegenheden

S.G. Timmers
Verhoeven Blvd. Evertsen 58 4382 AE Vlissingen 01184 - 1 03 55

Evenementencommissie

J.A. Bakker Zeekant 92 G 2586 JG 's-Gravenhage 070 - 54 02 45
J. de Mos Pr.J.Lelsstraat 36 3151 SJ H.v.Holland 01747 - 21 83

Redactie

G.A. den Ouden Slangenburg 65 3328 DP Dordrecht 078 - 17 03 98

Adreswijzigingen of correcties gaarne aan:

E.H. Doerrleben Fl. Grijpstraat 5 2596 XD 's-Gravenhage 070 - 24 79 61

St. Gen. E.

Giro : 359500

Bank : 54 55 46 826

ABN-Rotterdam

Het volgende nummer verschijnt in de maand april 1985

Gaarne de hiervoor bestemde copy inzenden vóór 1 maart 1985

Onze herinneringen vervagen.

40 jaar geleden waren wij, Engelandvaarders, verspreid over de hele wereld.

Wij verlieten in de jaren 1940 tot en met 1944 op alle mogelijke en soms onmogelijk schijnende manieren, het door de nazis bezette vaderland om veelal langs onvoorstelbare omwegen de vrije wereld te bereiken om ons te melden voor deelname aan de bevrijding van ons vaderland.

KERSTMIS 1944 vierden wij verspreid over de aardbol.

Aan boord van schepen van de Koninklijke Marine of van de koopvaardij in Oost en in West; bij de Marineluchtvaartdienst, de Koninklijke Luchtmacht of de Royal Airforce; bij de Irenebrigade in de reeds bevrijde gebieden van Zuidelijk Nederland; als agent van Bureau Inlichtingen of van Bureau Bijzondere Opdrachten, gedropt achter de linies in het bezette deel van Nederland. Ook bevonden wij ons in Suriname, op de Nederlandse Antillen, in Australië, de Verenigde Staten, Canada en Groot Brittanië waar wij werden opgeleid voor onze taken in de Krijgsmacht. In Engeland, met name ook in Londen vanwaar men ook werkte voor dat ene grote doel: de Bevrijding van Nederland.

Zo heeft iedereen zijn herinnering aan KERSTMIS 1944 toen hij verlangde naar het snel naderende grote moment, vrouw en kinderen, familie en vrienden of vriendinnen in het hongerende Nederland levend aan te treffen en te omhelzen.

Méer dan ooit waren onze gedachten bij hen die de laatste maanden van de bezetting onder gruwelijke omstandigheden moesten doormaken.

KERSTMIS 1944. Het Londense "Vrij Nederland" kwam uit met een speciaal kerstnummer, dat geopend werd met oud-Hollandse kerstgedichten omlijst door toepasselijke, naar het Kerstgebeuren verwijzende illustraties (enkele vignetten daarvan reproduceren wij hierbij). Kerstverhalen van Gerard Walschap, Sjoerd Miedema en Havank, wisselden elkaar af. Nieuws en foto-reportages uit het bevrijde deel van Nederland, reportages in woord en beeld over strijdmachtonderdelen overal ter wereld vroegen vervolgens onze aandacht. Het was een andere "VRIJ NEDERLAND" dan te doen gebruikelijk.

KERSTMIS 1944. In bezet gebied luisterde men, indien enigszins mogelijk, naar de Kerstuitzendingen van de BBC, Radio Oranje en de Brandaris; krijgsmacht predikanten en aalmoezeniers hadden het drukker dan anders; zowel in de vrije wereld als in de bezette gebieden werden de kerken druk bezocht; er werd overal gebeden voor vrede en vrijheid. Al deze gedachten flitsen nu door ons hoofd. Al deze herinneringen komen bij ons terug, nu, 40 jaar later, KERSTMIS 1984.

FMB



*De Voorzitter en het Bestuur van de Stichting
Genootschap Engelandvaarders hopen dat U
een prettig Kerstfeest heeft gehad, en wensen
U voor het Nieuwe Jaar alle goeds toe.*



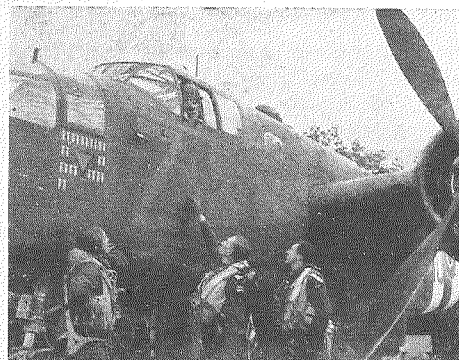
690

VRIJ NEDERLAND

23 December 1944

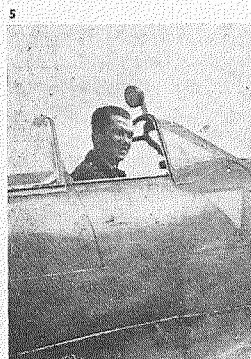
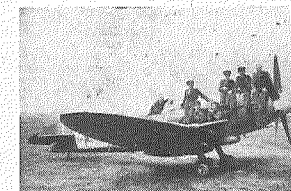


★ Mitchells en Spitfires



- 1 Vliegers van het Nederlandsche Spitfire Squadron, met hun mascotte.
- 2 Een Mitchell met een respectabel aantal vluchten.
- 3 Een Spitfire piloot en een wijze papegaai.
- 4 Een machine van het Nederlandsche Squadron.
- 5 De piloot die de meeste "Doodle Bugs" neerschiet.
- 6 Piloten en vliegers van het Mitchell Squadron.

(Foto's L.H.V.D.)



De accept-girokaart die bij het juli-nummer van de SCHAKEL was gevoegd ten behoeve van de betaling van de kosten voor de Reünie, is door verschillende uwer gebruikt voor de overmaking van de jaarlijkse bijdrage over 1984 of 1985.

Ook dit keer weer een accept-girokaart in de SCHAKEL verpakt; ditmaal voor de jaarlijkse bijdrage voor 1985. De bijdragenorm, nu al een aantal jaren op hetzelfde niveau van fl. 35,- per jaar, begint aan de krappe kant te raken. De instandhouding van ons communicatiemiddel, de steeds stijgende kosten van de sociale commissie, die bergen werk verzet, en zoveel andere stijgende kosten zijn evenzovele redenen om het normbedrag te verhogen. Toch willen wij voor dit jaar dit richtbedrag weer noemen er op vertrouwend dat wie in de gelukkige omstandigheden verkeert, zoals ook in voorgaande jaren, om voor zichzelf dit bedrag te verhogen, dit wederom doet.

Van de acceptgirokaart kan eveneens gebruik gemaakt worden om bij de penningmeester bestellingen te doen uit de voorraad van onze souvenir "winkel".

Voor de goede orde: de prijzen zijn nu als volgt:

Verzending binnen Nederland en België:

1. stropdas. fl. 18,-
2. schildje fl. 23,50
3. verguld zilveren insigne fl. 36,50

Toeslag voor Europa:

1. fl. 1,-
2. fl. 1,50
3. fl. 0,50

Toeslag voor buiten Europa:

1. fl. 2,-
2. fl. 3,50
3. fl. 2,50

Op de achterzijde van de acceptgirokaart aan te kruisen wavoor de betaling dient.

Rest mij veel dank voor uw aller financiële medewerking in het afgelopen jaar waardoor u het Bestuur in de gelegenheid heeft gesteld "de tent draaiende te houden".

de Penningmeester

OUDE NUMMERS VAN DE "SCHAKEL"

Groots was de reactie op mijn oproep in onze uitgave van oktober 1984.

Naast vele aanbiedingen uit Nederland ontving ik verrassend veel spontane medewerking uit het verre buitenland, met soms de gevraagde nummers bijgesloten. Om maar een paar buitenplaatsen te noemen:

Drijber uit Rockwood, Ontario, Canada; Wertheim uit Willowdale, Ontario; Bredero uit Curaçao; van Middelkoop uit Durban, Zuid-Afrika; van Roosendaal uit Camberwell, Australië.

Het is een beetje omslachtig om alle schenkers en aanbieders persoonlijk te bedanken. Vandaar dat ik zulks vanaf deze plaats wil doen.

Ik heb nu de archiefseries compleet; één serie voor het Stichtings-archief, één serie voor het Rijks Instituut voor Oorlogsdocumentatie, en één voor de Koninklijke Bibliotheek te 's-Gravenhage.

Nogmaals geweldig bedankt voor zoveel spontane medewerking.

FMB

FOTO'S ORANJEHAVEN

De identificatie van degenen die op de foto in ons juli-nummer (met daarbijbehorend schema in oktober-nummer) voorkwamen, heeft eveneens veel reacties opgeleverd. Daardoor hebben wij de volgende bij de nummers passende namen kunnen traceren:

4. H. Bamberger, 5. W. van der Sluis, 6. M. van de Meeberg, 7. J. de Vries, 25. H. Hirsch, 32. H. Haag (?), 37. Th. Wachtel, 21. B. van der Stok.

Van deze laatste ontvingen wij een lange brief over de vier kleine foto's. Hieruit citeren wij graag het volgende:

"Op de foto's 3 en 4 is de tweede persoon van links mijn zuster Anky. Zij was werkzaam op het bureau van de Koningin in Londen. Zij was gedurende de oorlog in Zwitserland op school en kwam in Londen, vlak na de bevrijding van Parijs. (hiermede zijn de foto's 3 en 4 te dateren in het najaar van 1944) Zij beschouwt zich niet al een echte Engelandvaarder. Zij is nu professor aan de Staatsuniversiteit van Norfolk, Virginia." Einde citaat.

Graag zou ik ook de rest van de brief van Bob van der Stok willen aanhalen. Zijn spontane ontboezemingen over het verleden en het heden waren mij uit het hart gegrepen. Maar helaas, er zijn zaken die zich wel voor een persoonlijke brief maar niet voor publicatie lenen.

Van J.G.S. Versteegh uit Bargeres ontvingen wij melding dat hij op de foto's 3 en 4 voorkomt, staande op de trap, boven de anderen uitstekend.

Tenslotte naar aanleiding van dezelfde serie foto's, ons toegezonden door "Tine de Wilde" alias Mevrouw Goslinga-Hak, volgt hierna een interessant citaat uit een brief die wij ontvingen van Hans Bueninck te Bussum; het betreft de foto's 1 en 2 die gemaakt zouden zijn in augustus/september 1943.

Bueninck schrijft: "De marine-officier, die op beide foto's voorkomt is, "it's the nine o'clock news, and it's Bruce Bellfridge reading it". Bruce Bellfridge was een vriend van mijn en mijn vader en op die dag mijn introductie. Bruce sprak prachtig engels met een geweldig knappe intonatie. Hij stond ervoor bekend, dat oudere mensen, waarvan het gehoor niet meer optimaal was, hem woord voor woord konden verstaan. Behalve dat Bruce in dienst was van de BBC was hij ook verbonden aan één van de Britse Inlichtingendiensten; welke is mij niet bekend. Op zijn verzoek zijn we naar Oranjestad gegaan. "I do like the sniff of it". Foto 2, voorgrond v.l.n.r.: L.J. van den Bossche - Edith Kranendonk - Hans Bueninck - H. Zeelenberg en ons alle Sally Noach; liggend: Rudy Blatt.

Staand achter 3e van rechts (in uniform): J.C. van Vliet."

Tot zover de brief van Bueninck.

FMB

Onze aandacht werd gevestigd op een artikel onder bovenstaande titel in het maandorgaan van de Documentatiegroep '40 - '45, uitgegeven door de vereniging van diezelfde naam, secretaris J.Th.G. Brons, Duinbeek 10, 1082 CR Amsterdam.

Gaarne nemen wij dit artikel integraal over omdat wij weten dat vele in Mauthausen omgekomen agenten tot de vriendenkring van onze groep behoorden.

Nederland is tot nu toe het enige land dat op het grondgebied van het voormalige concentratiekamp Mauthausen in Oostenrijk geen monument heeft. Het is de bedoeling dat daar nu in 1985 een Nederlands monument geplaatst zal worden. Op initiatief van de Stichting Vriendenkring Mauthausen is daartoe een inzamelingsactie gestart, waartoe de eerste stoot werd gegeven tijdens een persconferentie in Den Haag. Inmiddels heeft het comité een stuk grond op het terrein van het kamp toegewezen gekregen, dichtbij de beruchte "steengroeve". Het is de bedoeling daar binnen niet al te lange tijd een waardig monument te realiseren. Daarnaast is het de bedoeling om in het museum dat er reeds is, een permanente vitrine met

documentatie in te richten en in stand te houden.

De actie wordt gevoerd onder het motto: Zij vielen opdat wij zouden kunnen leven. Een deel van het benodigde geld (totaal fl. 185.000,-) hoopt men te verkrijgen door de verkoop van certificaten op naam. De certificaten, die uitgegeven zullen worden in bedragen van fl. 100,-, fl. 50,- en fl. 25,- kunnen besteld worden bij mevrouw A. Luttje-Pas, Kornalijnlaan 100, 9743 BK Groningen, tel. 050 - 71 34 04. Wil men op een andere manier bijdragen, dan kan dat via giro 5 59 78 78 t.n.v. Penningmeester Stichting Vriendenkring Mauthausen in Groningen of op de bankrekening van de Stichting bij de ABN Bank, nr. 57.02.98.946, ook in Groningen.

Voor nadere inlichtingen kan men zich wenden tot H. van Moock, Aragonstraat 93, 1827 DK Alkmaar, tel. 072 - 62 21 93 (voorzitter) of L. van Blitterswijk, Aart van der Leeuwlaan 988, 2624 LZ Delft, tel. 015 - 56 17 59 (secretaris).

Reeds land vóór 1938 stond de granietsoort die in de steengroeve bij de Oostenrijkse plaats Mauthausen gewonnen werd bekend om zijn goede kwaliteit. Direct na de "Anschluss" van Oostenrijk in 1938 werd de steengroeve gekocht door een onderneming, die op naam stond van twee SS-officieren. In mei van dat jaar werd met de bouw van het kamp begonnen. Op 8 augustus 1938 werden gevangenen uit het concentratiekamp Dachau naar Mauthausen overgeplaatst. Het kamp werd het centrale concentratiekamp voor Oostenrijk. Het was een "Mutterlager", dat ook nog 49, voor een deel permanente en voor een deel tijdelijke nevenkampen had. Naar schatting hebben er tot aan de bevrijding in 1945 206.000 mensen gevangen gezeten, o.a. de jonge Joodse Nederlanders, die bij de razzia's van februari en juni 1941 in Amsterdam opgepakt werden. Ook zaten er Joodse leerlingen van het bekende werkdorp Wieringermeer en niet te vergeten de door verraad in gevangenschap geraakte Nederlandse geheime agenten, die hier bij en in de steengroeve op beestachtige wijze werden afgemaakt (of die er, veelal door in de diepte te springen, zelfmoord pleegden...). In totaal zijn er ongeveer 1600 Nederlanders omgekomen, wier namen men nu in en met het monument vereeuwigen wil.

Tijdens de bovengenoemde persconferentie zei men een beroep op het hele nederlandse volk te willen doen om het monument te realiseren. We moeten aan het bestaan van dit kamp herinnerd willen worden, zoals één van de sprekers zei."

Van onze vriend K.G.P. Michielsens te Sutton in het verre Australië ontvingen wij een epistel dat wij alsnog gaarne reproduceren en waarvoor wij als Stichting "alle" Engelandvaarders vertegenwoordigend, volgaarne het boetekleed aantrekken.

Wij zijn het met de schrijver volledig eens dat wij maar al te gemakkelijk over het krijgsgebeuren, waarbij zoveel dapperen het leven lieten, liever niet meer praten of schrijven. Het is waarschijnlijk verklaarbaar dat wij "Nederlanders" in het westen veel meer betrokken zijn geweest bij de bevrijding van ons landje en dat Nederlands-Indië voor ons zo ver weg was en bovendien uit de publiciteit niet erg naar voren is gekomen. Daarbij komt nog dat wij na 1946 weliswaar hebben geprobeerd onze macht en invloed te herstellen, maar dat dit alles bij elkaar op een fiasco is uitgelopen. Om maar te zwijgen van het hoe en het waarom. Elke rechtgeaarde Nederlander ondervindt nog steeds min of meer een gevoel van wrevel en onbehagen wanneer er gepraat wordt van "bij ons in Indië".

Dit neemt alles niet weg dat erkenning en achting voor alles wat daar gebeurd is, volledig op zijn plaats is. Hoe hebben veteranen en oud-strijders organisaties niet moeten vechten om bij de jaarlijkse Herdenking van onze gevallen in Indië door de toenmalige regering Drees erkend te krijgen.

Wij zijn K. Michielsens bijzonder erkentelijk voor zijn terechtwijzing aan ons adres. Wij hopen dat hij een beetje begrip heeft voor het beperkte zicht dat zij die nooit in Indië geweest zijn, helaas hebben. Gaarne nu het woord aan K.G.P. Michielsens.

G.d.O.

"Naar aanleiding van het plechtige artikel 40 Jaar Geleden geschreven door onze penningmeester Fred M. Beukers en gepubliceerd in de Schakel van oktober 1984, wil ik er toch de aandacht op vestigen dat 40 jaar geleden in het Verre Oosten zich ook wapenfeiten hebben voorgedaan, waarbij het toenmalige Koninkrijk der Nederlanden en vele Nederlanders, waaronder verscheidene Engelandvaarders en Nederlandse onderdanen ten nauwste mee verbonden waren.

Het artikel van de heer Beukers belicht alleen de gebeurtenissen in Europa en wijdt geen woord en zelfs geen gedachte aan de minstens even wrede en harde strijd tegen Nederlands 2e bezetter, namelijk de zonen van de rijzende zon.

Deze, m.i. eenzijdige, ophaling van herinneringen is helaas in overeenstemming met de gewoonten in Nederland, waarbij de krijgsvieringen in Europa steeds opnieuw herdacht en ten rechte geëerd worden. Boekdelen zijn verschenen over het Nederlands verzet en in films en televisieseries zijn de heldendaden van deze stille strijders vereeuwigd.

Het z.g. Engelandspiel, waarbij vele dappere Nederlandse agenten het slachtoffer van ondeskundige en onervaren leiding werden, is allom bekend. In Den Haag is voor de gevallen helden in dit drama een standbeeld opgericht, waar ieder jaar plechtige bijeenkomsten worden gehouden en allerlei autoriteiten bloemen en kransen leggen. Dit alles is natuurlijk zeer terecht, want de moed en doortastendheid van deze agenten die hun leven voor hun Vaderland gaven moet door het Nederlandse volk blijvend geëerd worden.

Het is dan echter zeer vreemd en voor velen pijnlijk dat zo weinig Nederlanders beseffen, dat meer dan 100 NEFIS III (Netherland Forces Intelligent Service) agenten die vanuit Australië in het bezette Ned. Indië zijn afgezet nooit meer zijn teruggekomen. Voor hen is geen standbeeld opgericht en worden geen bloemen en kransen gelegd. Men weet zelfs niet hoe zij zijn omgekomen. Verhongerd in de wildernis? Onthoofd door het Japanse zwaard? Vrijwel niemand die er naar vraagt. Ze zijn bijna vergeten!

Toch waren hun moed en opofferingsgezindheid beslist niet minder dan die van hun collega's in Engeland en ook zij hebben het leven verloren door de onverantwoordelijkheid van een niet deskundige leiding.

In het aangehaalde artikel van de heer Beukers worden de veldslagen genoemd die tot de bevrijding van Nederland hebben geleid.

Om de gevallen NEFIS agenten te eren zou ik aan de lijst willen toevoegen, de heroveringen van Hollandia, Biak, Morotai, Balikpapan en Tarakan.

Toen ter tijd waren dat allemaal Nederlandse gebiedsdelen en bij de herovering van deze gebiedsdelen hebben de Nederlandse strijdkrachten een kleine maar uiterst belangrijke rol gespeeld. Door de opofferingen van de Nefis agenten in de jaren 1942/43 was NEFIS III in de jaren 44/45 uitgegroeid tot een zeer efficiënte organisatie, die zulke bekwame leiders had als Admiraal Brouwer, Generaal Spoor, Generaal van der Veen (twee maal Engelandvaarder), Kapitein t/zee A. Fresco en Kapitein de Bruyn (bijgenaamd de Jungle Pimpernel). Deze organisatie stond in hoog aanzien bij de generale staf van General Douglas Mac Arthur. Bij de bovengenoemde heroveringen van Nederlands grondgebied voer de NEFIS III de voorverkenning uit.

Onder leiding van een Nederlands Officier (land, zee of luchtmacht) werd ca. 6 weken voor de massale geallieerde inval een Nefis patrouille van 4 tot 6 man in de buurt van het te heroveren project ergens in de tropische jungle afgezet. De patrouille leden maakten dan contact met de plaatselijke bevolking en analyseerden door zeer deskundige ondervragingen de sterkte en samenstelling van de aanwezige Japanse troepenmacht. Scheeps- en vliegtuigbewegingen werden door verborgen uitkijkposten aan één hoofdkwartier van Mac Arthur overgeseind. De ligging van loopgraven en andere borstweringen werden in tekening gebracht en doorgegeven aan de staven van de geallieerde aanvallers. Last but not least, regelmatige nauwkeurige weerberichten werden verzonden naar de luchtmachten. In verband met de lange afstanden waren deze onontbeerlijk voor nauwkeurige bombardementen.

Natuurlijk waren dergelijke NEFIS patrouilles uitermate gevaarlijk. De leider was de enige blanke omringd door vijandige bolwerken. De patrouilleleden konden ieder ogenblik door de plaatselijke bevolking verraden worden.

Leven van wat het oerwoud oplevert is in de werkelijkheid niet zo gemakkelijk als in vele Indianen boeken beschreven wordt. Vitamine-pillen en af en toe bevoorrading vanuit de lucht deden echter wonderen.

Ondanks al deze gevaren was de NEFIS, nadat de verschrikkelijke kinderziekten van de periode 1942/43 overwonnen waren, zeer succesrijk in het uitvoeren van hun opdrachten. Voor ons Engelandvaarders is het misschien interessant om te weten, dat vele Nefis officieren tot ons genootschap behoren.

Oscar Drijber, uit Colditz ontsnapt, had de leiding van de zeer succesvolle Tarakan patrouille. Freddie Meijnderts was de commandant van het Ned. Bataljon dat voor de bevrijding van Tarakan werd ingezet.

Van Aarsum heeft de voorverkenning van Hollandia uitgevoerd.

Frans van der Veen (zowel uit Colditz als uit Java ontsnapt) was min of meer de Vader van alle patrouilles en heeft ettelijke malen zelf geheime tochten onder de rook van de Japanse bezetters gemaakt.

Ikzelf werd als Nefis Officier in Nila, de Aroe eilanden en Borneo afgezet en heb als zee-waarnemer op onze Catalina's vele parties weggebracht en weer opgehaald.

Cor van der Star, een zeeman bij uitstek, de schipper van de Pietermel, die na de bezetting van Java vanuit Tj. Priok naar Madagascar zeilde, voer met een inheemse prauw door de door de Japanners bewaakte zeewegen en baaien om vijandelijke scheepsbewegingen te melden.

Voor ons, die zo nauw met de strijd in het Verre Oosten verbonden waren en die daar zoveel collega's en vrienden verloren hebben, is het enigszins teleurstellend om tijdens bezoeken aan Nederland steeds meer te moeten ondervinden hoe de wapenfeiten die geleid

hebben tot de bevrijding van Nederland steeds meer herdacht en vereerd worden, terwijl de belangstelling voor de geschiedenis van Nederlands Indië gestadig en snel afneemt.

Dubbel pijnlijk is voor ons Engelandvaarders die vanuit Australië of Colombo de oorlog tegen de Japanse overweldiger hebben voortgezet, dat ons eigen blad de "Schakel" steeds meer herinneringen over de strijd in Europa aanhaalt en vrijwel nooit iets publiceert over onze oorlog, die in feite ook een oorlog van ons allemaal is geweest.

Natuurlijk beseft iedereen, dat dat zeker niet de fout is van de medewerkers en de redactie van "De Schakel" want die hebben de strijd in het Verre Oosten niet zelf meegemaakt. Neen, het is onze nalatigheid, want wij hadden en moeten meer doen om hen die een voorbeeld voor ons zijn geweest te herdenken en te eren.

Vandaar dit korte artikel om iets recht proberen te zetten.

K.G.P. Michielsen

GOLF TOURNOOI VOOR ENGELANDVAARDERS

Vele van onze lezers zullen bij het lezen van deze aanhef denken aan een elitaire bezigheid op een prachtig, voor het commune volk afgesloten, natuurterrein.

Niets is minder waar, zij het dat deze sport in Nederland nog lang niet zoveel enthousiaste beoefenaars kent als bijvoorbeeld in Anglo-Saksische landen.

De doorbraak is er nu; de ene na de andere openbare golfbaan wordt in Nederland in gebruik gesteld en een snel groeiend aantal beoefenaars hanteert de "houten" en de "ijzeren" om dat kleine balletje in zo min mogelijk slagen vanaf de afslag in het holletje te knikkeren. Dat er Engelandvaarders zijn die deze sport beoefenen en er hun vrije tijd nuttig en aange-naam aan besteden, was bekend. Velen van hen hebben in Engeland destijds hun eerste schreden op een golfbaan gezet. Engelandvaarder A. van der Heijden uit Oosterhout is op het idee gekomen om een Engelandvaarders Golf Tournooi te organiseren.

Omdat heel lang van te voren speelruimte op golfbanen moet worden vastgelegd is voor dit evenement, dank zij de voortreffelijke medewerking van het desbetreffende bestuur, de golfbaan van de Noord-Brabantse Golfclub Toxandria gereserveerd op vrijdag 23 augustus 1985.

De bedoeling is het organiseren van een Stableford, 3 of 4-bal voor wat voorlopig genoemd is "de Engelandvaarders-Cup" een wisselbeker.

De gezonde buitendag zal worden afgesloten met een gezamenlijke maaltijd in het daartoe geëigende clubhuis van Toxandria.

De kosten van het een en ander zullen op een later tijdstip bekend worden gemaakt, wanneer organisatoren op de hoogte zijn van het aantal mogelijke deelnemers.

Non-handicappers spelen vanaf 30.

Engelandvaarders en hunne dames zijn gerechtigd mee te doen.

Voorlopige opgave van deelneming, met vermelding van handicap worden ingewacht vóór 1 maart 1985 bij:

A. VAN DER HEIJDEN, Lodewijk Napoleonlaan 163, 4904 LJ OOSTERHOUT, tel. 01620 - 26500,

W. ESSER, Weymouthlaan 8, 2080 KAPellenbos België, tel. 09 32 3666 7746.

De organisatoren hadden een kleine hoop dat onze Koninklijke Beschermheer, die deze edele sport ook met enthousiasme beoefent, aanwezig had kunnen zijn, maar de reeds overvolle agenda verhindert Z.K.H. om te komen.

FMB

Van onze vriend Grisnigt ontvingen wij het verzoek de onderstaande mededeling aan U door te geven.

Uiteraard voldoen wij gaarne aan dit verzoek. Deelneming door onze zuidelijke vrienden kunnen wij van harte aanbevelen, wat niet wegneemt dat ook boven-de Moerdijkers daar van harte welkom zijn.

Je kunt zeggen wat je wilt, maar als die Brabanders eenmaal aan iets beginnen zijn ze niet meer te stoppen en zijn het echte volhouders. Goed zo, vrienden uit regio zuid.

Het leven is zo kort (en voor ons zeker) maak er maar het beste van. En wat kan men beter doen dan met een stel oude getrouwen de onderlinge band nóg meer te verstevigen.

De najaarsreünie, die vrijdagavond 16 november j.l., in Motel Gilze-Rijen werd gehouden, was bijzonder gezellig. De 39 aanwezige Engelandvaarders en vrienden hebben zich uitstekend geamuseerd.

Voor veel Engelandvaarders zijn de voor- en najaarsreünies in het Zuiden niet te missen evenementen geworden.

In de loop der jaren is er tussen de deelnemers een hechte band gegroeid, die verder gaat dan alleen gezellige borrelpraat.

Wij zouden vooral de Engelandvaarders die in regio Zuid wonen (Noord Brabant, Zeeland, Limburg en België) en deze "kleine" reünies nog nooit hebben bijgewoond, willen opwekken de eerstkomende voorjaarsreünie te bezoeken, om zelf eens de sfeer te proeven. Verschillende reünisten blijven na het gezellige avondje "uit" in het motel overnachten. (wel vooruit reserveren)

Voor de kosten hoeft men het echt niet te laten. De prijzen zijn alleszins redelijk.

De Voorjaarsreünie is gepland als volgt:

Datum : 29 maart 1985 (vrijdag)

Aanvang : vanaf 17.00 uur.

Plaats : Motel Gilze-Rijen in de Flamingozaal.

Graag tijdig Uw komst aan een van de hieronder genoemde contactpersonen doorgeven.

Toine Lazeroms	04132 - 6 48 84
Cor van Remmen	01650 - 3 64 88
Bram Grisnigt	01646 - 34 15

Vriend Kranenburg te Apeldoorn stuurde ons eveneens een berichtje over een Regionale samenkomst.

Natuurlijk plaatsen wij dit eveneens gaarne en doen dit vergezeld gaan van een aanbeveling en oprechte wensen voor succes. Bedankt Generaal.

REGIONALE BIJEENKOMST TE APELDOORN

De tweede Regionale Bijeenkomst in dit jaar werd gehouden op 25 oktober in "De Raads-kelder" te Apeldoorn. Behalve degenen die wegens ziekte, zaken, of andere dwingende redenen bericht van verhindering stuurden, was praktisch iedereen aanwezig.

De volgende bijeenkomst is gepland op 21 maart 1985, aanvang 16.00 uur en op dezelfde plaats. Dat wordt dan de tiende samenkomst sedert we er in 1978 mee begonnen.

G.d.O.

AFSCHIED VAN EEN VERDIENSTELIJK MENS

MR. H.J.P. VAN DE MEERENDONK

Gezondheidsredenen hebben Mr. H.J.P. van de Meerendonk genoopt zijn functie als Algemeen Directeur van de Stichting 1940-1945 met ingang van 1 oktober j.l. neer te leggen. Bijna 30 jaar heeft de Heer van de Meerendonk met grote inzet en deskundigheid leiding gegeven, eerst vanaf 1955 aan het districtskantoor Eindhoven en daarna, vanaf 1962, als Algemeen Directeur aan "De Stichting". In die hoedanigheid heeft hij in hoge mate bijgedragen tot een groot aantal verbeteringen die tijdens zijn bestuursperiode in de Wet Buitengewoon Pensioen zijn aangebracht, mede ten behoeve van de Engelandvaarders.

De Wet Buitengewoon Pensioen 1940-1945 (W.B.P.) was aanvankelijk uitsluitend van toepassing op verzetsslachtoffers, die in de jaren 1940-1945 hadden deelgenomen aan het verzet binnen het Rijk in Europa. Voorzover Engelandvaarders niet tot het binnenlands verzet hadden behoord, konden zij geen beroep doen op deze wet. In feite had de Engelandvaarder als zodanig geen enkele status; men was eerder geneigd hem of haar te beschouwen als een vluchteling dan als een verzetsdeelnemer. Het was mede om die reden dat het in de zestiger jaren gevormde "Organisatie-Comité van het Genootschap Engelandvaarders tot het bewaren van het onderling contact", in september 1969 de "Stichting Genootschap Engelandvaarders" als rechtspersoonlijkheid bezittende instelling heeft opgericht met een bredere doelstelling, met name ook de onderlinge bijstand.

De Engelandvaarders hadden nu een wettelijke organisatievorm met een bestuur dat namens hen kon spreken. Weldra nam een bestuursdelegatie onder leiding van voorzitter Harry Linthorst Homan contact op met de toenmalige Staatssecretaris van het Ministerie van CRM om aan de status van de Engelandvaarders meer gestalte te geven. Vele besprekingen op CRM volgden, waarbij grote steun werd ondervonden van van de Meerendonk. Begrip en welwillendheid van CRM jegens ons Genootschap groeiden en resultaten bleven niet uit. Eerst werd de Engelandvaarder die in Engeland in actieve dienst was getreden erkend als deelnemer aan het verzet in het buitenland en als zodanig, mits daardoor invalide geworden, gerechtigd tot een bijzondere uitkering op de voet van de WBP. Uiteindelijk volgde een

Koninklijk Besluit van 8 juli 1978, waarbij de Engelandvaarder die uit bezet gebied is uitgeweken om een persoonlijke bijdrage te leveren aan de oorlogvoering is erkend als verzetsdeelnemer in de zin van de WBP, ook al is de uitwijkingspoging, wegens bijvoorbeeld gevangenneming door de vijand, niet gelukt. Het Genootschap Engelandvaarders is sindsdien erkend als Nederlandse verzetsorganisatie en nu ook vertegenwoordigd in de Stichting Samenwerkend Verzet.

Enige geschiedschrijving leek mij gewenst om aan te duiden wat wij te danken hebben aan de stuwende kracht en de wijze raadgevingen van van de Meerendonk.

Door de aard van haar werk heeft de Stichting 1940-1945 en daarmee haar directeur vaak aan felle kritiek bloot gestaan. Toen deze dreigde te escaleren heeft de toenmalige Staatssecretaris van CRM een Commissie van Wijze Mannen aangewezen om een onderzoek in te stellen naar de activiteiten van de Stichting. Daaruit kwam een reputatie van de Stichting, alsmede de integriteit en deskundigheid van haar directeur ongeschonden tevoorschijn. Wij hadden niet anders verwacht.

Een delegatie van Engelandvaarders onder leiding van onze Ere-voorzitter was op 2 oktober j.l. aanwezig op een zeer druk bezochte afscheidsreceptie in het Amsterdam Hilton. Zij bood de Heer van de Meerendonk een kristallen karaf aan met de inscriptie: "Veel dank. De Engelandvaarders". Wij hopen hem, altijd al een trouw bezoeker van onze jaarreünies, nog menigmaal in ons midden te mogen verwelkomen.

H.I. Borel Rinkes

VEERTIG JAAR VOEDSEL EN VRIJHEID

Binnenkort zal het veertig jaar geleden zijn dat Nederland werd bevrijd. Weer vrij en weer voedsel. Na vijf jaar van bezetting en honger, honger vooral in die laatste winter van '44-'45.

Totdat op 29 april 1945 ineens honderden grote vliegtuigen op allerlei plaatsen duizenden balen met voedsel kwamen afwerpen: operatie "Manna". Ook op de dagen daarna bleven ze komen. Opnieuw met honderden tegelijk. Toen was de bevrijding al voelbaar. 's Avonds op 4 mei was het zover. De vijand capituleert, de oorlog is echt voorbij. Een golf van geluk en vreugde spoelt over het land. Het is over afgelopen.

Nu, veertig jaar later, gaan we daar nog één keer bij stil staan. Met de vliegers die het voedsel dropten en de bevrijders die de laatste bezetters verdreven. Daar is een organisatie voor in het leven geroepen, de

Stichting 40 Jaar Voedsel En Vrijheid

Om die herdenking voor te bereiden en fondsen te verkrijgen om de voedseldroppers naar Nederland te halen. Om ze nog eens te danken en plaatsen met herinneringen te laten bezoeken.

Vindt U ook dat we een flink aantal geallieerde vrienden van-toen nog eenmaal naar Nederland moeten halen?



Stort dan een bijdrage op het gironummer 6768 van de Stichting 40 Jaar Voedsel en Vrijheid in Den Haag.

Op 29 april 1945 maakte de BBC tijdens de nieuwsuitzending van 12 uur 's middags het volgende bekend, "op dit moment stijgen RAF-bommenwerpers op van hun thuisbasis om voedselvoorraden af te werpen, bestemd voor de hongerende Nederlanders in door de vijand bezet Holland".

Met deze simpele woorden werd een unieke maar tegelijkertijd gigantische operatie aangekondigd waar zo'n 300 Britse Lancaster-bommenwerpers en bijna 400 Amerikaanse Boeing B-17 Vliegende Forten aan deel namen. Hoeveel landgenoten door "Operatie Manna" van de zekere hongersdood werden gered is niet bekend, wel staat vast dat miljoenen Nederlanders deze voedseldroppings aan de vooravond van de bevrijding nooit zullen vergeten.

De mensen die het voedsel ontvingen en de vliegtuigbemanningen die het boven ons land afwierpen zijn inmiddels een dagje ouder geworden. Wij moeten er zelfs rekening mee houden dat het op en rond 5 mei 1985 zeer waarschijnlijk de laatste maal zal zijn dat vele landgenoten en geallieerde bevrijders de lustrum bevrijdingsfeesten zullen kunnen meemaken.

In 1983 is door een particulier initiatief, in samenwerking met het Ministerie van Defensie een kleinschalige herdenking georganiseerd van de voedseldroppings. Aan deze manifestatie, onder de naam "Operatie Manna 2" namen 40 voormalige RAF-bemanningsleden deel. Op grond van de hartverwarmende kontakten, die spontaan ontstonden tussen deze mensen en hen die destijds het voedsel ontvingen, werd door het organiserende comité besloten een "OPERATIE MANNA 3" te organiseren in 1985, mits dit comité als zelfstandige stichting zou kunnen werken onder de beschermende paraplu van het Comité Nationale Viering Bevrijding. Dit omdat de voorgenomen activiteiten in de periode 27 april t/m 3 mei 1985 uitstekend gekoppeld kunnen worden aan de Nationale Bevrijdingsfeesten, die daar direct op aansluiten.

De "OPERATIE MANNA 3"-organisatie is inmiddels opgegaan in de Stichting 40 jaar Voedsel en Vrijheid. De Stichting staat ingeschreven bij de Kamer van Koophandel en Fabrieken te 's-Gravenhage onder nummer S 153456. Een afvaardiging van deze Stichting heeft na bemiddeling van de Britse Ambassadeur Sir Philip Mansfield op 16 mei j.l. een bespreking gevoerd met belangrijke vertegenwoordigers van het Britse Ministerie van Defensie teneinde de Royal Air Force te verzoeken medewerking te verlenen aan de "OPERATIE MANNA 3" en andere bevrijdingsfeesten. Inmiddels heeft men ons laten weten akkoord te kunnen gaan met onze verzoeken. Een definitief antwoord, positief dus, mag in december a.s. tegemoet worden gezien.

De besprekingen met de Amerikaanse en Canadese autoriteiten, die thans gevoerd worden, wijzen eveneens op enthousiaste medewerking van die zijde aan de voorgenomen activiteiten in 1985.

Na langdurig overleg met vele instanties kwam vast te staan dat een enigszins representatieve groep bemanningsleden van de squadrons, die in de laatste april dagen van 1945 boven ons land opereerden, zou moeten bestaan uit ongeveer 250 personen. Britten, Amerikanen, Polen, Canadezen, Australiërs en Nieuw-Zeelanders. Om zo'n grote groep mensen uit te nodigen Neerlands gast te zijn tijdens de Nationale Herdenking van de Bevrijding is veel geld nodig.

Veel Nederlanders die zich de voedseldroppings herinneren, zullen nog wel hun dank willen laten blijken. Zij kunnen dit doen door een bijdrage over te maken op giro 6768 van de Stichting 40 jaar Voedsel en Vrijheid in Den Haag. Daarmee wordt het mogelijk gemaakt een flink aantal veteranen naar Nederland te halen om 40 jaar *Manna* en bevrijding samen met ons te herdenken.

Het bestuur van de Stichting 40 jaar Voedsel en Vrijheid bestaat o.a. uit de volgende personen:

— Kolonel A.P. de Jong	Voorzitter
— H. Hofmeester	Vice-Voorzitter
— W. Latenstein van Voorst	Secretaris
— Luitenant ter Zee W.J.J. Geneste	Penningmeester

OPSPORING VERZOCHT

Vanuit de Vereniging Voormalig Verzet Oost-Gelderland ontvingen wij het verzoek het volgende te publiceren. Men hoopt op deze wijze in contact te komen met personen die hen wat verder kunnen helpen.

"Plaats van handeling: HATERT, Regio Nijmegen

In de periode eind 1943 en het eerste halfjaar 1944 werd 4 keer een man met paard en wagen langs de Duitse SS-wachtposten op de gecombineerde spoor/verkeersbrug over het Maas-Waal kanaal vervoerd. Een 5e keer is het transport niet doorgegaan. De voerman die stond te wachten werd opgepikt en naar Fort Lent vervoerd.

Het is niet bekend of de vervoerde mannen Nederlands of geallieerde militairen/piloten waren. Er werd niet gesproken, slechts werd een handdruk gegeven.

De mannen die vanuit de struiken/heggen bij restaurant Welgelegen, ter hoogte van de kruising Graafseweg met de Dennenstraat en de Jonkerbosseweg opstapten, werden in de voerkist, welke tevens als bok dienst deed, verborgen.

Zij werden na passage van genoemde wachtpost, vervoerd naar de Dukenburg, naar de boerderij "t Hert" van Wim Hopman (+).

Vandaaruit vertrokken zij naar Boekel (N-Brabant) en meldden zich bij het hoofd der school W. Nikkelen. Deze gaf leiding aan een verzetsgroep waartoe ook de plaatselijke politie en enkele boeren behoorden. Herinnerd worden nog de namen: van Berlo, Wim de Wit (vermoedelijk naar Rotterdam vertrokken) en Wassenberg.

Hun adres en of zij nog in leven zijn is onbekend.

Paard en wagen welke gebruikt werden waren eigendom van de boer/voerman Peters (+) van wie de bestuurder ook de opdrachten kreeg.

Het zou kunnen zijn dat e.e.a. mede georganiseerd was door Frans Zegers (+).

Personen in kwestie of zij die deze gekend hebben, alsmede zij die ook maar iets over deze transporten weten, zullen ons een groot plezier doen door zich telefonisch of schriftelijk met ons in verbinding te stellen. Telefoon: 08350 - 2 41 82; adres Vreeltstraat 4, 7011 JA te GAANDEREN."

INFORMATIE GEVRAAGD

Engelandvaarder van Remmen te Roosendaal, Luciadonk 31 verzocht om plaatsing van het volgende:

Wie herinnert zich uit Engeland, 1943-1944 J. BOCKMA, 2e Luitenant, werkzaam bij BBO. Hij is op 16 mei 1943 in Engeland aangekomen. Op 5 juli 1944 boven het IJsselmeer afgeschoten, tezamen met Kwint, Verhoef en Walter.

De zuster van deze Bockma, mevrouw Knook-Bockma, Markt 43 te Uden, tel. 04132 - 6 32 28, zou graag in contact komen met hen die haar broer in Engeland gekend hebben.

TEGEN DE VLAGEN VAN DE OOSTENWIND

DOOR MR. E.F.K. MICHIELSEN*

Dezer dagen kwam ik, via de boekendienst van de Documentatiegroep '40-'45, in het bezit van bovengenoemde nu reeds antiquarische uitgave van A.W. Sijthoff te Leiden 2e druk 1946.

Engelandvaarder Erik Michielsens kwam door een noodlottig vliegongeval op 26 augustus 1944 om, nabij zijn vliegbasis Thornhill (Wales).

In december 1941 schreef hij in Nederland het voorwoord bij het toen reeds voltooide manuscript over zijn ervaringen in het bezette Nederland en zijn veelvuldige, steeds weer mislukkende pogingen naar Engeland te varen, daarbij zich aansluitende bij velen aan wie dit later wél gelukte, en die nu nog tot de levenden behoren.

Vanaf het begin van de bezetting trachtte hij, zojuist afgestudeerd in Leiden, met alle soorten drijvende voorwerpen de overkant te bereiken.

Hij schreef al zijn ervaringen op in een dagboek, doorspekt met gedachten over de toekomst van Nederland ná de oorlog. Dit culmineerde in een naschrift dat hij besloot met "*Met God en Oranje voor Vrijheid en Recht*", januari-augustus 1941.

Velen van ons moeten Erik goed gekend hebben.

In een korte levensschets, aan het einde van zijn verhaal, komen de namen van vele Engelandvaarders die hij heeft gekend, voor. Deze schets was in mei 1942 te Gibraltar opgesteld. Zoals zovelen van ons was hij daar na de bekende reis via Zwitserland, Frankrijk, Spanje en Portugal, aangekomen.

Opbouwende kritiek over zijn ervaringen in Zwitserland, Spanje en Portugal en daarna gereleerde goede adviezen aan de Nederlandse autoriteiten, heeft hij eveneens in Gibraltar geredigeerd.

Zijn visie op Nederland, toen hij dit verliet, en op de toekomst, legde hij vast in een Rapport dat hij op 18 juni 1942 te Londen voltooide.

Aan de Nederlandse inlichtingendienst gaf hij daarbij, in een apart hoofdstuk, grote aandacht. Op 28 januari 1944 vloeiende wederom een doorwrochte visie over "Nederland's plaats in de toekomst" uit zijn vlottende pen. Dit alles samengebundeld in dit boek wordt besloten door een gevoelig "in piam memoriam" van de hand van Pater A.F.M. Monchen, en een verslag van Erik's teraardebestelling.

Dit boek, nu vergeeld, in de oude spelling geschreven, is een verzameling van herinneringen en ervaringen van een goed vaderlander, van opinies en visies van een helaas te jong uit het leven weggerukte voortreffelijk Engelandvaarder. Dit boek mag met recht een Historisch Document genoemd worden.

Ondanks de in den aanvang wat gezwollen taal, zoals hij een goed "Leyenaar" past, is het een goed leesbaar boek en heb ik het van a tot z met groeiende belangstelling gelezen. Wanneer men het ooit in de 2e-hands boekhandel tegenkomt is het de moeite van het aanschaffen waard.

FMB

* Deze boekbespreking was reeds tot stand gekomen, en voor plaatsing in dit nummer bestemd, toen ons de brief van Erik's broer, Karel Michielsens uit Australië bereikte. Zie eerder in dit nummer "40-jaar (vervolg)".

SCHAKELTJE

Wie van onze Engelandvaarders of hun kennissenkring wil in Zeeland gaan wonen of hebben er behoefte aan een pied à terre aldaar?

Sam Timmers Verhoeven, tel. 01184 - 1 03 55, biedt zijn flatje in Vlissingen te koop aan. Zoiets heet tegenwoordig een luxe-appartement. Op de 6e verdieping met uitzicht op de Westerscheldemonding, strand en boulevard.

Indeling: hal, toilet, woonkamer met open haard, open keuken, balkon, slaapkamer, badkamer en CV/droogkast, met garage voor de vraagprijs van fl. 235,000,00 k.k.

VRJ NEDERLAND

je maintiendrai

ONAFHANKELIJK WEEKBLAD VOOR ALLE NEDERLANDERS

Een van de vaste rubrieken werd verzorgd door ene Kantekleer. Hij maakte de kanttekeningen. Een stukje hieruit willen wij u niet onthouden.

706

VRJ NEDERLAND

Kantekleer's ★ Kanttekeningen



HET IS ELKEN keer opnieuw een genoegen met mijn vriend Koppiekrauw over Piccadilly te kuisen. Hij kent alle Nederlanders. Ongevraagd vertelt hij bijzonderheden uit hun verleden, heden en toekomst. En, wandelende over Piccadilly kan men vele Nederlanders ontmoeten. Op het korte eindje tusschen Arlington-street en Sackville-street wees hij mij de landgenooten bij bosjes aan, die straks in Nederland "een rol van jewelste" zullen gaan spelen—volgens hem dan altijd.

Die jonge man daarginds met dat jeugdige, doch reeds door zorgen gerimpelde gezicht, is de toekomstige formateur van het toekomstige kabinet in het Nederland van de toekomst. En hij heeft de lijst van alle toekomstige ministers al in de binnenzak. Louter nieuwe mensen zijn het. Hij heeft natuurlijk vijanden, die hem nu al van zijn toekomstigen ministerzetel willen wippen, maar de concurrentie heeft geen kans, want het gerimpelde gezicht heeft relaties, waar toch niemand tegen op kan. Het heerschap, dat een eindje voor hem loopt, is nu nog wel arbeidscontractant, maar "straks" heeft hij heel XIJZ-

dorp "onder zich." Zie je dien vent daar met die nieuwe uniform. Die wordt havenmeester in Lutjewierum; op de club heeft hij al de namen der onderhavenmeesters genoemd en er zijn nog vacatures. En een van de vier lui, die zooveel dat restaurant inwipten, wordt straks minister van Justitie, maar ik weet nog niet precies wie van de vier, want ze zijn allemaal meester in de rechten en ze worden altijd in één adem genoemd. Ja, die zetel zal nog wel heel wat politieke strijd kosten.

Zoo wauwelt mijn vriend Koppiekrauw door; het is alsof hij de rubriek "In the Netherlands House" voorleest. Hij is bij iedereen verzekerd van een dankbaar gehoor, want het is den mensch nu eenmaal aangeboren zoete verwachtingen te koesteren. De journalist, die zijn onthullingen hoort, moet zalig oppassen, dat hij niet onder den indruk komt. Hij kan in die Nederlandsche Quality-street immers in een ommeentje relaties aanknoopen, waar straks in Nederland niet één collega mee zal kunnen wedijveren. Hier wandelt als het ware "de Witte Sociëit"-in-spé.

Maar de werkelijkheid zal wel een tikje anders uitvallen, dan vriend Koppiekrauw c.s. veronderstellen.

Vriend Koppiekrauw — P.B. —
De les der historie

*
Vriend Koppiekrauw bestaat niet. Zijn naam en zijn figuur zijn volkomen verzonnen. Maar niet verzonnen zijn de verhalen

De



geeft ons dit maal het volgende ter overweging:

In de eerste week van de invasie heb ik een groot aantal mijlen afgelegd, dan in het voorafgaande halve jaar, waarin ik overigens heel wat tusschen de wielen heb gezeten. En in die eerste week heb ik tevens meer contact gehad met onze landgenooten in den strijd dan in vier jaar van interviews en reportages met de gelukkige knapen die eens "een mof beet hebben gehad."

Het was trouwens opvallend hoe er op 6 Juni een radicale ommekeer viel waar te nemen in de anders zoo tamme Londensche atmosfeer. Menschen, die elkaar in Netherlands House jaren zonder groeten voorbij waren geloopen voelden ineens de behoefte tot toenadering, zonder het direct te hebben over de weinig geslaagde concocties van den kok. En er werden van die half-verlegen zinnen gesproken, die vriendelijk bedoeld waren, maar tegelijkertijd

omtrent alle mogelijke lieden, waarvan ik hem den drager heb gemaakt.

In verreweg de meeste gevallen zijn de landgenooten, die het onderwerp van de geruchten vormen, er zelf volmaakt onschuldig aan. Soms laten ze zich de nonsens aanleunen, omdat het wel gekleed staat als toekomstig potentat gedoodverfd te worden. En een heel enkele keer verzint er eentje de verhalen zelf, want dat is een gewoon middelje om gevoel van eigen minderwaardigheid te bestrijden. Voor het overige is het allemaal kletszucht, waar onder normale omstandigheden geen sterfeling aanstoet aan zou nemen.

een eereplaats verdienen op de pagina van Vrijbuiters.

★
Dat Nederlandsche persmensen bij het begin van de invasie aanwezig waren heeft klaarblijkelijk diepen indruk gemaakt. "Hoe wisten jullie op het A.N.E.P. den datum van de invasie? De minister wist het zelf nog niet," fluisterde een departementale functionaris, in wiens stem zoowel verbazing als ergernis lagen opgesloten. Met een geheimzinnig terug-gefluisterd "beroepsgeheim" heb ik mij aan uitvoerige verklaringen onttrokken.

*
In een van de Nederlandsche centra ergens in Engeland hoorde ik onze versie van het nu internationale lied "Lilli Marlene," dat tijdens de campagne in Tunis door het achtste leger "krijgsgevangen" werd gemaakt. Ik heb

alleen niet kunnen ontdekken wie er de auteur van is, al geeft het gebruik van het woord "zwik" er wellicht een ziltig marinettintje aan. Dit is de Nederlandsche tekst:

Aan de overzijde
Waar de zeewind waait
Daar ligt het landje
Waar de heele zwik om draait
Daar ligt ons dierbaar Nederland
Ons vaderland
Aan d'overkant
Daar ligt ons dierbaar Nederland
Ons dierbaar vaderland.

*

Om deze beschouwing ook met een pers-verhaal te besluiten kan ik U nog het relaas doen van een collega-oorlogscorrespondent bij de marine die op D-day in het hoge Noorden zat en ijlings naar Londen ontboden werd. Slaperig en ongeschoren meldde hij zich op het hoofdkwartier, waar hij opdracht kreeg zich met torpedo-snelheid maar een station te begeven, waar hij nog net een trein kon halen, die hem naar de havenstad zou brengen waar onze kanonnerbootten Flores en Soemba verwacht werden. Hij miste de eerste trein, maar bleef aan het station in de hoop de eerstvolgende te nemen. Oververmoeid viel hij in de wachtkamer in slaap, en had zeker zijn schip gemist als er niet een matroos van onze marine geweest was, die hem op het laatste nippertje had herkend als een Nederlandsch marine-officier en wel begreep, dat de wachtkamer waarin hij lag niet zijn marine-bestemming was.

*

Ik mag U in deze rubriek zeker niet het historische relaas onthouden, dat zoo'n waardige pendant is van de geschiedenis van den passagier op een van onze mailschepen, die zich vlak voor een van de open patrijsspoorten stonde te ergeren omdat er geen prullemand in z'n hut was.

De held van dit verhaal is alweer een piloot van den Marineluchtafdienst, die zijn verlof door-

bracht bij een Nederlandsch flottielje Motortorpedobooten, waarmee hij verschillende keeren uitging naar zee. Op den terugweg van een patrouille wilde de vlieger zelf het roer eens in handen hebben om het verschil tusschen een M.T.B. en een Mitchell te ondervinden. Na enkele oogeblikken voelde hij zich evengoed thuis op het water als in de lucht. Hij zou de boot dan ook zelf de haven binnentbrengen. Maar op het oogenblik, dat hij voor het havenhoofd was aangekomen gaven de kegels op de pier aan, dat hij nog niet kon binnenloopen. Waarop de vlieger prompt scherp naar stuurboord draaide om, zooals hij dat in zijn vliegtuig gewend was, "maar te gaan cirkelen." Tot een van zijn collega's er hem opmerkzaam op maakte, dat het aan boord van een schip ook mogelijk was de motoren stop te zetten en te blijven dobberen tot de toegang tot de haven vrij was.

*

Een van de piloten van het Mitchell-squadron van onzen Marineluchtafdienst behoort tot de lieden, die niet zoozeer bezwaar hebben tegen een tochtje naar een Duitsch doel in Frankrijk, als wel tegen de kilometerlange wandelingen over zijn eigen vliegveld. Met het gevolg, dat het benzine-rantsoen, dat hem voor zijn motorfiets verstrekt wordt, op geen stukken na in de behoeften kan voorzien. Het chronisch benzine-tekort bracht hem er toe de reis naar een naburig dorpje te maken, waar een boer ezels te koop had aangeboden. De koop werd gesloten en als een trotsche Sancho Pancha reed de vlieger terug maar zijn Mitchell, terwijl hij het lieve dier de heerlijkste hapjes hooi beloofde, die er op of nabij een vliegveld te vinden zijn. En daarmee hoopte hij zijn vervoer over het vliegveld geregeld te hebben, en tevens, dat zijn benzine-rantsoen hem nu eens tijdens verlof te stade

zou komen. Maar de RAF zag het geval heel anders in. Volgens de reglementen zijn ezels op een vliegveld alleen *werkdieren*: als rijdier wordt Van Balkmanshuizen als een luxe beschouwt en is hij dientengevolge taboe. Hoe

de piloot ook redeneerde, de wacht weigerde aan te nemen dat zijn ezel hier kwam om *essential war-work* te verrichten. Weshalve de vlieger geen wil had van zijn ezel. . . .

*

en niet te vergeten de super intelligente opmerkingen welke geacht werden te zijn gemaakt binnen de muren van onze Nederlandse club

Vrijheden en Blijheden

In The Netherlands House (28)

IK KOM HIER nou al anderhalf jaar vast elken avond eten maar ik kan het werkelijk niet goed vinden."

"Is Uw man ook majoor?"

"Toen ik in 1922 in Cherbourg was om daar ijzerschroot in te kopen, toen was daar zoo'n klein caféje op den hoek van de rue d'Auvergnat en die andere straat, kom hoe heet die ook weer, en daar kreeg je van die heerlijke beignets au crème. . . ."

"Nee, eigenlijk hoeft mijn man bij het Militair Gezag ook geen uniform te dragen, maar het spaart zijn goed zoo."

"Ze moeten het zelf weten, maar als ze mij uit het comité gooien zal dat een heel naren indruk maken op het vrijzinnig protestante volksdeel in bezet Nederland."

"Hooft U ook bij een volksdeel?" "Nee, ik moet maar voor me zelf vechten."

"En toen ik de motor hoorde stoppen heb ik voor het eerst sedert zeventien jaar weer gebeden."

"Hij vertrok nog als een soort kind-engelandvaarder en nou is hij een groot man."

"Was het nou een gewoon advies van den Buitengewonen Raad van

Advies of was het een buitengewone raad van den Gewonen Raad van advies?" "Nee, het was een ten einde raad buitengewoon advies van den Buitengewonen Raad van Advies."

"Niet omkijken, daar heb je haar ook weer. Oh nee, ze is met den Directeur."

"Nou kerel, dank je voor je aangename gezelschap." "Ja, ik heb gedaan, wat ik kon."

"En zijn laatste woorden waren: nee, ik heb het gevoel, dat het een van onze eigen vliegtuigen is."

"Toch is die De Gaulle eigenlijk ook maar een soort Tito." "Ja, maar hij is ook Engelandvaarder."

"Hallo, kerel. Je krijgt over eenige dagen een dringenden brief van me over het herstel van het verzekeringswezen; maar het heeft geen haast."

"Vindt U ook niet, mevrouw, dat niets je zoo goed door deze vreeselijke tijden heen helpt als een spelletje bridge?"

"Ah, goedenmiddag, Excellentie. Ik zei: goedenmiddag, Excellentie."

"What lovely pictures. Are they all old masters?" "Oh no. There are cows and ladies and flowerpots."

"ALS ER DAN echt geen piloten in die nieuwe zweefbommen zitten, dan kunnen we ook net zoo goed met de 'black-out' ophouden."

"Ik durf 's nachts niet meer met open ramen te slapen, uit angst, dat ze gewoonweg bij me binnen vliegen."

"Nou vooruit dan: ik ben bereid een bode te ruilen tegen drie typistes."

"Wat zei U, Excellentie? Opslag of ontslag?"

"Kijk, daar zit-ie. Over iedereen schrijft hij wat on aardigs."

"Ze moesten ons, van het Militair Gezag, pillen geven tegen de misselijkheid." "Nou, nou, zoo erg is het toch niet." "Nee, voor den overtocht."

"Maar kolonel, in dat uniform kan ik nooit een provincie besturen."

"Mijn vrouw vraagt mij een uitnodiging voor een klein dinertje over te brengen voor U en Madame." "Oh, je bedoelt Mien."

"Voor een kleine mogendheid krijgen jullie hier nog een heel aardigen voorraad jenever."

"Nou, tot morgen weer." "Ja, als we dan tenminste allebei nog leven."

Er kon nog veel meer gelachen worden als men de humor er maar van inzag



Hoe spelen die knapen het klaar uit het leger te blijven
(Stars and Stripes)



O ja,—en stuur me de opzichter van de Atlantische Muur ook even langs
(Daily Express)

ADRESSENBESTAND Stichting Genootschap Engelandvaarders.
Aanvulling no. 8 per 1 december 1984 toe te voegen aan de adressenlijst van de "Schakel" no. 16 van december 1982.

OVERLEDEN

Koog, K. van der

Amstelveen

NIEUW TOEGETREDEN

Koopmans, H.

Rua Escola Nova 31

Mucifal 2710 (Sintra)
Portugal

Letschert, F.J.	126 Frustuck Ave		Fairfax Ca. 94930 USA
Meljado, J.	Bikschotelaan 255		2200 Antwerpen, België
Noorden, A.J.M. van	Kapittellaan 102	6229 VR	Maastricht
Veder, A.H.	Albrecht Durerstraat 1 ¹¹	1077 LS	Amsterdam

AANVULLINGEN EN WIJZIGINGEN

Berg, A.M. Cohen, I.	Dr. H. Colijnlaan 6, flat 1c 23 Dukestreet	2283 XM	Rijswijk Brightlingsea CO7 oEA Verenigd Koninkrijk
Esser, W.M.	Weymouthlaan 8		2080 Kapellen, België
Le Grand, E.	"Camp Frizel" Cesseras		34210 Olonzac, Frankrijk
Hoets, P.J.	23 Rocaton Road		Darien (Conn.) 06820, USA
Oosterzee, C.V.G. van	35 Allée de la Touraque		06270 Villeneuve Loubet, Frankrijk
Peters, P. Ramakers, W.	Kerklaan 43 "de Burghthof" Burghtstraat 11	1251 JS	Laren
Roest, J.	de Garststraat 36	6277 RR	Maastricht
Roosendaal, J.C. van	P.O. Box 201	1785 RK	Den Helder Camberwell Vic 3124 Australië
Slors, J.L.	Edificio Acapulco 3a Avenida Acapulco		Los Boliches/ Fuengirola, Spanje
Timmers Verhoeven, S.G. Zeeman, P.R.	Blvd Evertsen 58 82 Norwood Ave	4382 AE	Vlissingen Norwood Tasm. 7250 Australië

Wie kan ons helpen aan de huidige adressen van ondergenoemde Engelandvaarders?

Adres (met laatste ons bekende woonplaats) thans onbekend:

Driel, J.W. van	Amstelveen?
Kiezenbrink, C.	Zutphen?
Korver, W.O.E.	Cilacap, Indonesië?
Lemmens, V.C.	Noordwijkerhout?
Nauta, F.R.	Madrid?
Vollaerts, M.A.J.	Braunton Devon U.K.?

ADRESWIJZIGINGEN OF CORRECTIES GAARNE AAN:

E.H. Doerreleben	Floris Grijpstraat 5 2596 XD Den Haag Tel. 070 - 24 79 61
------------------	---